

UVODNE BESEDE

Danes ne morem verjeti, da je minilo že pet let, odkar sva se začela s takratnim predsednikom ADS dr. Zoranom Jelencem pogovarjati o izdaji informativnega glasila. Še posebej me veseli, da mnogi avtorji in ugledni strokovnjaki radi sodelujejo s prispevki, saj samo tako lahko poteka dobra informiranost med člani. V uredniškem odboru se trudimo, da so prispevki aktualni in kakovostni. Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila lektorici mag. Mariji Velikonja, ki skrbi za to, da je čim manj jezikovnih napak. Običajno njeno delo poteka ponoči ali ob vikendih.

Predsednica Ida Srebotnik je pripravila pregled dogajanja v društvu. Na kratko predstavljamo aktivnosti komisije za sistemska vprašanja in sekcijo za kakovost izobraževanja odraslih. Poročamo o vsebini seje strokovnega sveta RS za izobraževanje odraslih. Pišemo o uspešno izpeljanem projektu v programu Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM), kjer so pripravili dokumentarni film po resnični zgodbi »hočem živeti«. Predstavljamo zloženke projekta 'uveljavljanje pravičnosti v izobraževanju odraslih v vseh politikah' in aktualne novice v mednarodnem prostoru ter predstavljamo Evropsko združenje za izobraževanje odraslih (EAEA).

Žal poročamo o tem, da sta umrla prvi predsednik ADS, mag. Jože Valentinčič in aktivna predsednica komisije za posebne potrebe mag. Alenka Golob.

Člane vabimo na različne dogodke na področju izobraževanja odraslih: sejem programov neformalnega izobraževanja, ki ga pripravlja Zavod BOB, predstavitev knjige prof. dr. Ane Krajnc »Spoznaj sebe in druge«, vodeni ogled Cankarjevega doma, srečanje "Pomen izobraževanja za svojce bolnikov, ki so na zdravljenju ali rehabilitaciji" in na zaključno konferenco Izobraževalec odraslih in njegove raznolike vloge.

Prijazen pozdrav v imenu uredniškega odbora.

Mag. Darja Zorko Mencin, odgovorna urednica (darja.zorko@gmail.com).

KRATKE INFORMACIJE O DOGAJANJH V ADS:

PROJEKTI IN AKTIVNOSTI:

- Petra Javrh zaključuje z delom monografije Spomini slovenskih andragogov
- Pričeli smo s pripravami za celostno podobo in vsebino foruma - Dileme časa
- Olga Drofenik je pripravila obsežno poročilo in predstavitevne vsebinske zloženke za projekt Uveljavljanje pravičnosti v izobraževanju odraslih v vseh politikah; predvidoma bomo organizirali še fokusno skupino z župani nekaterih občin na to temo.

SEKCIJE IN KOMISIJE

- V četrtek 13.2. se bo ob 17.00 uri sestala sekcija za izobraževanje odraslih s posebnimi potrebami. Veseli smo, da jo bo, po smrti Alenke Golob, vodila naša članica Maja Povše. Vabljeni na sestanek tudi člani, ki vas to področje zanima.

DOGODKI IN AKTIVNOSTI

- Predsednica I.S. sem se udeležila predstavitve EU programa Erasmus+ na Brdu pri Kranju, ki je v manjšem deležu namenjen tudi področju izobraževanja odraslih (prej program Grundvig).
- Predsednica I.S. se je udeležila tudi seje Strokovnega sveta RS za IO. Kratko poročilo objavljamo v tej številki glasila.

- Predsednica I.S. se je pogovarjala o nadaljnjih možnostih sodelovanja ADS z ostalimi asociacijami za IO, s predsednikom DOIO Zlatkom Zepanom in sekretarjem ZLUS Igorjem Kotnikom. Poenoteno stališče vseh je pomembno predvsem pri pripravi Normativov in standardov za IO.
- Nekateri smo se udeležili tudi zelo zanimive predstavitve najnovejše knjige dr. Ane Krajnc: »Spoznaj sebe in druge«. Ljubezno se je odzvala našemu vabilu in bo knjigo predstavila tudi članom ADS. Objavljamo vabilo.

NAPOVEDUJEMO

- Predvidoma konec februarja ali v začetku marca bo sestanek izvršilnega odbora ADS, kjer bomo pregledali opravljeno delo, se seznanili z zaključnim finančnim poročilom za preteklo leto in pripravili ter predstavili načrt dela v letu 2014.
- V spomladanskih mesecih pripravljamo z DOIO strokovno ekskurzijo v Srbijo
- Načrtujemo strokovni posvet oz. delovno srečanje članov ADS.
- O vseh dogodkih vas bomo obveščali na spletnih straneh ADS, ki jih pravkar posodabljam, po elektronskih sporočilih in v našem e-glasilu.

Ida Srebotnik, predsednica ADS (drustvoio@gmail.com).

KOMISIJA ZA SISTEMSKA VPRAŠANJA

Komisija za sistemska vprašanja, ki jo vodi **dr. Zoran Jelenc**, bo tudi v letu 2014 organizirala razprave, pripravljala predloge in pobude itn. za reševanje vprašanj sistemske ureditve izobraževanja odraslih, še posebno: spremembe in priprava ustrezne zakonodaje za področje izobraževanja odraslih, normativi in standardi v izobraževanju odraslih, omrežje organizacij za izobraževanje odraslih, izobraževanje odraslih v lokalnih okoljih. Poskušala bo udejanjiti ugotovitve, do katerih smo prišli s projekti ADS v preteklih letih, to so: vprašanje upravljanja izobraževanja na državni in lokalni ravni, organiziranost IO na MIZŠ ter medresorsko sodelovanje pri načrtovanju in realizaciji nacionalne politike izobraževanja odraslih. V projektu 'Izobraževanje starejših moških v skupnosti' (nosilka je dr. Sabina Jelenc Kraševc), ki že poteka, bomo organizirali mednarodno konferenco.

Dr. Zoran Jelenc (zoran.jelenc@guest.arnes.si).

AKTIVNOST SEKCIJE ZA KAKOVOST IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH V LETU 2014

V četrtek, 13. marca 2014 ob 17.00 napovedujemo v prostorih Andragoškega centra na Šmartinski ulici izvedbo aktivnosti z naslovom: "**Pomen izobraževanja za svoje bolnike, ki so na zdravljenju ali rehabilitaciji**".

Temo, ki je zelo aktualna za vse člane ADS, bo predstavila naša članica Maja Povše, ki aktivno deluje tudi v okviru Sekcije za kakovost izobraževanja odraslih. Po poklicu je fizioterapevtka in andragoginja. Leta 2005 je zaključila tudi študij andragogike na Filozofski fakulteti in dela kot fizioterapevtka na nevrološkem področju, z osebami s pridobljenimi možganskimi poškodbami in boleznimi. V zadnjih letih skuša pri svojem delu s pacienti in njihovimi svojci obe področji dela čim bolj povezati.

Ves čas izvajanja tega programa pri svojem delu s pacienti in svojci spremlja kakovost tega izobraževanja s pomočjo instrumentarija /vprašalnika/, ki ga je razvila sama. Avtorica v nadaljevanju predstavlja vsebino napovedane aktivnosti naše sekcije.

Svojci imajo pomembno vlogo pri zdravljenju in rehabilitaciji bolnikov, zato je potrebno, da so seznanjeni s posledicami bolezni ali poškodbe in z načinom ravnanja z obolelimi/poškodovanimi svojci. Ljudje se učijo ob različnih prelomnicah v življenju, med katere sodijo tudi hude poškodbe in bolezni. Le-te zahtevajo od tistega, ki zboli ali se poškoduje, kot tudi od njegovih bližnjih, učenje, s pomočjo katerega se lažje spopadejo z novo nastalo življenjsko situacijo.

Namen izobraževalnega programa za svojce je izboljšati kvaliteto življenja svojcem in bolnikom. Pozitivna naravnost svojcev glede ozdravitve in njihova podpora bolniku vlivata nove moči, zato tudi sam lažje sodeluje v procesih zdravljenja in rehabilitacije. S skupnimi močmi lažje premagajo mnoge ovire, ki se pojavijo na tej, lahko zelo dolgi poti, do ozdravitve. S pomočjo izčrpnih informacij in nasvetov, ki so podani tekom izobraževalnega programa, naj bi se svojci seznanili s svojo vlogo v teh procesih.

Menimo, da je tema »Izobraževanje svojcev bolnikov« aktualna in dobrodošla za vse nas. Maja Povše želi predstaviti, kako uresničujejo to izobraževanje v praksi in kako skrbijo za spremljanje in razvoj kakovosti tega izobraževanja. Že sama vključitev tega programa v delo kaže na določeno kakovost opravljanja njenega dela.

Prepričana sem, da se področje usposabljanja svojcev bolnikov v tovrstne zdravstvene namene dotika vseh nas, zato pričakujemo, da nas bo izvedba te aktivnosti pritegnila v večjem številu.

Vsi potrebujemo določeno podporo in pomoč, učenje,.. ko se znajdemo v takšni ali podobni življenjski situaciji.

Prisrčno vabljeni!

Nada Klučar, Vodja Sekcije za kakovost izobraževanja odraslih (nada.klucar@quest.arnes.si).

SEJA STROKOVNEGA SVETA RS ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Osrednja točka 75. seje Strokovnega sveta za izobraževanje odraslih (v nadaljevanju SSRSIO) je bila obravnava predloga Letnega programa za izobraževanje odraslih za leto 2014 (v nadaljevanju LPIO).

Uvodoma je pripombe na predlog programa predstavila predsednica komisije za obravnavo strateških vprašanj Brigita Kruder, ki je izpostavila zaskrbljenost glede predlaganih prioriteten programov, ki ne podpirajo Nacionalne resolucije izobraževanja odraslih in državnih strateških ciljev. Mnogi predlogi se podvajajo, terminologija je neenotna, program ni razvojno naravnani in zgolj ohranja obstoječe stanje.

Predsednica sveta dr. Sonja Kump je diskusijo usmerila k vprašanju o ciljnih usmeritvah programa, opozorila na skromno zastopanost splošnega izobraževanja za izobraževanje odraslih in na dejstvo, da je program izjemoma pripravljen za obravnavo pravočasno, vendar ponovno brez predhodnih poročil o lanski realizaciji programa.

Člani so se v razpravi strinjali s predsednico, da so poročila o porabljenih sredstvih potrebna, saj je iz letošnjih predlogov razvidno, da so sredstva skoraj prepolovljena. Velik del sredstev je ponovno namenjenih brezposelnim oz. trgu dela.

Člani Sveta so pohvalili, da so na MIZŠ uspeli pri pripravi LPIO povabiti k sodelovanju še ostala ministrstva, poleg resorja za delo še kmetijstvo, zdravstvo in kulturo. Po njihovem mnenju je premalo dialoga med resorji, še posebej pri usklajevanju vsebin v programu, nujna bi bila enotna, komplementarna politika pri skupnem načrtovanju izobraževanja odraslih.

Ema Perme iz urada za šolstvo je še opozorila na pomanjkanje enotne metodologije pri pripravi programov, ki so financirani iz javnih sredstev.

Po razpravi je bil sprejet sklep, ki ga je predlagala že komisija za obravnavo strateških vprašanj, z zahtevo, da sodelujoča ministrstva na eni prihodnjih sej sveta podrobno predstavijo članom posamezne vsebinske sklope predlaganih programov.

V nadaljevanju seje je Ema Perme člane podrobno seznanila še s sodelovanjem Slovenije v delovnih skupinah pri EU komisiji, ki temelji na dokumentih Evropa 2020 in resoluciji Sveta Evrope o prenovljenih programih za izobraževanje odraslih. Slovenija je sodelovala v dveh tematskih sklopih: Kakovost in Financiranje v izobraževanju odraslih. V prihodnje potrebujemo odgovore na vprašanja ZAKAJ, KAKO in KDO naj vlaga v izobraževanje odraslih, da bo kakovostno in učinkovito.

Sejo so zaključili z željo, da bi morali pri pripravi LPIO v bodoče na MIZŠ bolj upoštevati vse konstruktivne pripombe in predloge članov sveta.

Ida Srebotnik, predsednica ADS (drustvoio@gmail.com).

DOKUMENTARNI FILM PO RESNIČNI ZGODBI »HOČEM ŽIVETI«

Duševne stiske in bolezni prizadenejo vse ljudi ne glede na starostno obdobje. Težav z duševnim zdravjem se drži veliko predsodkov, napačnih interpretacij, strahu, sramu in stigme.

Na Ljudski univerzi Radovljica smo se odločili, da problematiko, s katero se sooča veliko več mladih, kot si ljudje predstavljajo, prikažemo širše. V sodelovanju z udeleženci programa Projektno učenje za mlajše odrasle - PUM, režiserjem Nejcem Levstikom, filmsko ekipo Vizualist in igralko Nino Rakovec smo posneli kratki igrano dokumentarni film o duševnem zdravju mladih. Projekt smo prijavili kot mladinsko iniciativo evropskega programa Mladi v akciji in pridobili finančna sredstva. Delno je film financirala tudi Občina Radovljica.

Program Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM) je neformalni izobraževalni program, namenjen mladim od 15. do 25. leta, ki so iz različnih razlogov opustili šolanje. V program so vključeni mladostniki z najrazličnejšimi problemi in družinskimi ozadji. Že vsa leta redno sodelujemo s Psihiatrično bolnišnico Begunje, ki mlade napotuje k nam. Mlade motiviramo in spodbujamo, da kljub težavam nadaljujejo šolanje. Zelo jim pomaga, da jih sprejmemo take kot so in da se veliko pogovarjamo o njihovih težavah. Sodelujemo z zunanjimi strokovnjaki – pedopsihiatri, psihiatri in svetovalkami iz društva za motnje hranjenja. Mlade spremljamo k njim in se skupaj dogovarjamo za nadaljnje korake.

Mladi, ki pridejo k nam, velikokrat ne vidijo izhoda iz svojih stisk in so nagnjeni k samomoru. Samomor je velika tabu tema, o njem se navadno ne govori in ljudje ostajajo sami. Mladi občutijo olajšanje, ko lahko odkrito spregovorijo in ob tem ne doživijo obsodb in kritike. Stojimo jim ob strani ter jih podpiramo pri njihovih odločitvah.

Osrednja zgodba filma Hočem živeti je resnična zgodba nekdanje udeleženke programa PUM, ki se je samopoškodovala, poskušala narediti samomor, bila hospitalizirana v psihiatrični bolnišnici in se borila z motnjo hranjenja. Po svojem dnevniku je zapisala zgodbo in iz te je nastal scenarij. Pri nastajanju filma je bila Neža (izmišljeno ime) ves čas aktivno vključena, usmerjala je režiserja ter tudi igralko, da se je le-ta čim lažje vživela v njeno situacijo. Nina Rakovec jo je odigrala doživeto in ganljivo.

Udeleženci PUM so spremljali celoten proces nastajanja dokumentarnega filma in se seznanili z osnovami snemanja, igranja ter režiranja. Nastopajo tudi kot statisti v različnih situacijah. Pumovcem se je ustvarjanje filma zdelo zelo zanimivo, lahko so bili in so sodelovali v središču filmskega dogajanja, ki je bilo zelo profesionalno in realno, pravo filmsko doživetje. Pojavilo se je kar nekaj mladih, ki so izpovedali svoje zgodbe in predlagali, da se tudi o njih posname film. Film so v celoti občutili šele ob ogledu, čeprav so poznali scenarij in dogajanje, so bili zelo pretreseni. Poleg odigranih prizorov in izpovedi resničnega dekleta različni strokovnjaki spregovorijo o možnih oblikah pomoči in načinih zdravljenja pri težavah v duševnem zdravju.

Namen filma je detabuizirati temo duševnega zdravja pri mladih, da bi lažje poiskali pomoč, kadar se znajdejo v podobnih stiskah. Sporočilo filma je kljub težki vsebini pozitivno. Pove tisto, o čemer mladi nimajo poguma spregovoriti na glas. Hkrati osvešča širši krog ljudi, da bi premagali predsodke, ki jih imajo o tej problematiki, da ljudje ne bi ostajali sami. Film smo ponudili šolam kot pomoč pri preventivnih delavnicah ter vsem institucijam, ki delajo z mladimi in njihovimi starši. Velikokrat učitelji in starši ne prepoznajo stisk mladostnikov ali nimajo dovolj znanja kaj narediti.

Opremljen je tudi z angleškimi podnapisi za mednarodne predstavitve.

Film je bil septembra premierno predvajan v Linhartovi dvorani Radovljica in novembra v Kinu Šiška, vsakič je bila dvorana polna. Zaradi presenetljivega zanimanja ljudi za film, so se na Občini Radovljica odločili, da občanom podarijo še eno projekcijo in namenili sredstva za najem dvorane. Dvorana je bila tako januarja ponovno napolnjena do zadnjega sedeža. Prikazali smo ga tudi na Konferenci SIDRO - Socialna in državljanska odgovornost. Vse skupaj si ga je do sedaj ogledalo okoli tisoč ljudi.

Film odlično vzpostavi vez med Nežo in gledalcem. Ljudje so zelo pretreseni, nekateri celo šokirani, ne morejo zadržati solz. Marsikdo se najde v njem, ker preživlja podobno situacijo ali pozna nekoga, ki jo. Po filmu ljudje nemalokrat obsedijo in razmišljajo o videnem ali molče odidejo, ker se ne zmorejo odzvati v tistem trenutku. Med ogledom res lahko začutimo kaj je deklet doživljajo, prizori vzbujajo sočutje in razumevanje do nje ter drugih ljudi v podobnih situacijah.

Neža trenutno živi skupaj s sestro in bratom. Je študentka drugega letnika Pravne fakultete. Veliko in pridno študira in ima zelo visoke ocene. Še vedno so trenutki, ko se bori sama s sabo, včasih se počuti bolje, včasih slabše. Pazi, da ohranja telesno težo in da nihanja v psihičnem počutju niso prevelika. Z njo smo še naprej v stikih in včasih si vzame kratek odmor med študiranjem in nas obišče v PUM-u.

Jasmina Šubic, vodja PUM (pum@siol.net).

ZLOŽENKE PROJEKTA 'UVELJAVLJANJE PRAVIČNOSTI V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH V VSEH POLITIKAH'

V letu 2013 je Andrigoško društvo Slovenije v sodelovanju z Andrigoškim centrom končalo projekt 'Uveljavljanje pravičnosti v izobraževanju odraslih v vseh politikah', ki ga je financiralo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Sestavni del poročila o projektu so tudi promocijska gradiva - tri zloženke, s katerimi želimo osveščati o pomenu pravičnosti politično, strokovno in laično javnost. V zloženkah so povzeta izhodišča, dosežki, pomanjkljivosti in priporočila, ki so objavljena v Priporočilih za uveljavljanje pravičnosti v vseh politikah. Priporočila so rezultat sodelovanja strokovnjakov in raziskovalcev s področja izobraževanja odraslih in preučevanja pravičnosti v izobraževanju ter strokovnjakov, ki so v različnih ministrstvih odgovorni tudi za področje izobraževanja. Priporočila so objavljena na spletni strani http://arhiv.acs.si/porocila/Uveljavljanje_pravicnosti_v_izobrazevanju_odraslih_v_vseh_politikah.pdf

Pripravo zloženke je financiralo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Besedilo zloženke objavljamo v nadaljevanju:

*Lažje je najti košček zemlje,
ki se ga noben drug ne dotika,
kot pa človeka, ki bi bil povsem ločen od človeka.»
Mark Avrelj, 121-180 n-š.*

UVELJAVLJANJE PRAVIČNOSTI V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH V VSE POLITIKE **Oprelitev pravičnosti**

PRAVIČNOST V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH IN SOCIALNA DRŽAVA

Pravičnost v izobraževanju je bistveni element družbene pravičnosti in socialne države. Družba je pravična, če imajo vsi njeni člani enake možnosti za uspeh v življenju. Te pa so močno odvisne od priložnosti posameznika, da z izobraževanjem in učenjem razvija vse svoje potencialne za delovanje, refleksijo in ustrezno odzivanje na socialne politične, ekonomske, kulturne in tehnološke izzive.

KLASIČNO PRAVILO PRAVIČNOSTI

Enake je potrebno obravnavati enako in različne v skladu z njihovo različnostjo. Neenakost je pravična tedaj kadar je rezultat posameznikovih intelektualnih zmožnosti in prizadevanj. Če je neenakost posledica posameznikovega socialnega ali družinskega porekla, na katerega nima vpliva, je nepravična.

PRAVIČNOST V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH vključuje troje:

- enakost dostopa do izobraževanja
- enakost v ravnanju v izobraževalnem procesu
- enakost rezultatov izobraževanja

Z vsebinskega vidika je pravično izobraževanje tedaj, ko omogoča odraslim razvijanje osebnosti (kulturni kapital), sodelovanje v političnih in družbenih procesih (socialni kapital) in konkurenčnost na trgu dela (človeški kapital).

PRAVIČNOST IN UČINKOVITOST V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH

Pravičnost zahteva dodatno podporo izobraževalno prikrajšanim odraslim za vključevanje in doseganje izobraževalnih ciljev. Potrebno je več vlaganja, da bi izobraževalno prikrajšani dosegli enake rezultate v izobraževanju kot izobraževalno privilegirani.

Učinkovitost pomeni doseganje najvišjih stopenj donosa na vložene vire. Pri načrtovanju in uresničevanju izobraževalne politike ima prednost in pomen izobraževanje, ki daje merljive denarne koristi na individualni (višje plače), družbeni (večji davčni prihodki, večja nacionalna

produktivnost, večja poraba, manjša finančna odvisnost od vlade) ali podjetniški ravni¹ (višja produktivnost, bolj prilagodljiva delovna sila, večja konkurenčnost). Merljive ekonomske koristi so pri izobraževalno privilegiranih, mlajših in srednjih generacijah visoke, pri izobraževalno prikrajšanih odraslih pa nizke. Merljive ekonomske koristi se bistveno znižujejo s starostjo.

Olga Drofenik (odrofenik@acs.si).

AKTUALNO V MEDNARODNEM PROSTORU

Poziv k sooblikovanju Evropskega prostora spretnosti in kvalifikacij

Evropska komisija od 17. decembra do 15. aprila 2014 vabi k javni razpravi o pobudi Evropski prostor spretnosti in kvalifikacij (European Area of Skills and Qualifications). Pobuda naj bi zagotovila konceptualne in operativne temelje evropskih orodij in mrež za spodbujanje razumevanja, priznavanja in potrjevanja veščin, spretnosti in kvalifikacij, s tem pa podporo posameznikom na njihovi učni in karierni poti.

Javna razprava, ki teče na [spletni strani Evropske komisije](#), omogoča posameznikom in ustanovam, da prispevajo k oblikovanju te široke pobude. Tam je na voljo [spletni vprašalnik](#) (v angleškem jeziku), ki ga lahko – glede na vaš interes ali izkušnje – izpolnite delno ali v celoti. Vprašalnik vsebuje zaprta in odprta vprašanja, dobrodošla so tudi obsežnejša stališča ('position paper'), v katerih posameznik ali ustanova izrazi svoje poglede in podrobnejše argumente.

Projekt ARALE so zaokrožili s publikacijama

V prejšnji številki smo vas napotili na gradiva [zaključne konference projekta ARALE](#) (Awareness Raising for Adult Learning and Education), ki ga je koordiniralo [Evropsko združenje za izobraževanje odraslih](#) (EAEA). Primeri dobre prakse, med katerimi sta tudi slovenska – Teden vseživljenjskega učenja in kampanja Zgledi vlečejo – so na voljo [na novi spletni podstrani](#). Zdaj so izdali tudi [publikacijo o ključnih vidikih konference](#) in [priporočila s konference](#). Tiskana izvoda bosta čez čas na voljo v knjižnici ACS.

Teško pričakovani podatki o učinkih izobraževanja odraslih

Pred kratkim je potekala zaključna konferenca projekta [BeLL – Benefits of Lifelong Learning](#), v katerem so sodelovali tudi raziskovalci iz Andragoškega centra Slovenije. Posebna vrednost projekta je v tem, da prinaša dokaze o koristih splošnega, neformalnega izobraževanja odraslih. Za primerjalne količinske in kakovostne koristi vključevanja v izobraževanje odraslih se zanimajo tako strokovnjaki kot tudi politiki. Evropsko združenje

za izobraževanje odraslih (EAEA), eden od projektnih partnerjev, je nekaj prvih rezultatov že predstavilo v Evropskem parlamentu.

Začenja se Erasmus+

Nacionalne agencije so začele iskati strokovnjake za evalvacijo projektnih prijav za program Erasmus+. Nekatere države so že objavile razpise, druge jih še bodo. Pregled najdete na [spletni podstrani EAEA](#), namenjeni državam članicam združenja. EAEA želi, da bi bilo med evalvatorji čim več strokovnjakov s področja izobraževanja odraslih, zato predlagajo – če želite postati eden od njih – da se prijavite tudi na razpise drugih držav, članic EU.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik, ADS (zvonka.pangerc@acs.si).

PREDSTAVLJAMO EVROPSKO ZDRUŽENJE ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Evropsko združenje za izobraževanje odraslih (The European Association for the Education of Adults – EAEA) je nevladna organizacija, ustanovljena leta 1953 pod imenom Evropski urad za izobraževanje odraslih. Slednjega so ustanovili predstavniki nekaterih evropskih držav, danes pa ima EAEA pod svojim okriljem kar 116 ustanov članic iz 40 držav. To teoretično pomeni, da predstavlja glas več kot šestdesetih milijonov učečih se Evropejcev. Zastavlja ga predvsem za splošno, neformalno izobraževanje odraslih, kar razodeva njihov slogan: The voice of non-formal adult education in Europe (Glas neformalnega izobraževanja odraslih v Evropi).

Posebno pozornost pri tem namenjajo izobraževalno prikrajšanim.

EAEA je pred kratkim prenovila svojo [spletno stran](#), kar ima dobre in slabe posledice. Zadnje se nanašajo predvsem na težave, ki jih imamo zdaj vsi, ki smo v svojih dokumentih ali na spletnih straneh vzpostavljali povezave na njihove spletne podstrani in publikacije. Ker preusmeritev niso vzpostavili, se opravičujemo bralcem tega glasila in e-Novičk ACS, ker do nekaterih gradiv, ki smo jih omenjali v naših člankih, ni več neposrednega dostopa. Dobra plat prenove je preglednost vsebin in dogodkov, ki jih EAEA pokriva oziroma izvaja.

Poglavitne naloge EAEA so:

- zagovorništvo – še posebej kar zadeva politiko neformalnega izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja, sodelovanje z državnimi in regionalnimi oblastmi, mnogimi nevladnimi organizacijami z mednarodnim ali državnim dometom, dejavno članstvo v evropskih združenjih in platformah, npr. EUCIS-LLL in Socialna platforma ter zastopanje civilne družbe v delovnih skupinah in na konferencah EU;
- zagotavljanje virov – izdajajo publikacije, poročila, priročnike kot tudi kratke informacije o aktualnih dogajanjih; svojim članom zagotavljajo razne storitve in jim svetujejo, pomagajo pri iskanju projektnih partnerjev ter pri diseminaciji projektnih rezultatov in obvestil o zanimivih dogodkih;
- zagotavljanje informacij – izdajajo novice o aktualnih dogajanjih v EU ter redno objavljajo najnovejše informacije prek spletne strani in socialnih omrežij ([Facebook](#), [Twitter](#));
- vzpostavljanje mrež med članicami EAEA in drugimi deležniki v izobraževanju odraslih v Evropi in svetu, sodelovanje z odločevalci v EU ter drugimi raziskovalnimi in razvojnimi ustanovami, vključno z univerzami.

Te in nekatere dejavnosti izvaja majhna skupina zagnanih posameznikov pod vodstvom predsednika, Danca, Pera Paludana Hansena, ter sekretarke Gine Ebner.

Slovenski člani EAEA so Andragoško društvo Slovenije (polnopravni član), Andragoški center Slovenije (pridruženi član) ter Sklad dela Zasavje (pridruženi član). Predstavnike drugih držav najdete na [spletni podstrani](#).

Toliko za zdaj, o novostih, o katerih poroča ali jih izvaja EAEA, bomo poročali sproti.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik, ACS (zvonka.pangerc@acs.si).

UMRL JE PRVI PREDSEDNIK ADS - mag. Jože Valentinčič (1926 – 2013)

Sredi decembra nas je presenetila vest, da je umrl mag. Jože Valentinčič. V zgodovino se bo trajno vpisal s tem, da je bil prvi predsednik Andragoškega društva Slovenije (ADS).

Danes se lahko le čudimo, da je leta 1968, ko je bilo društvo ustanovljeno, Jože Valentinčič v svojem nastopnem govoru označil pomen društva skorajda tako, kot bi ga utemeljevali danes. Med drugim je poudaril (citiramo le del vsebine iz publikacije 'Vloga in razvoj Andragoškega društva Slovenije v obdobju 1968-1991', Z. Jelenc, Ljubljana, ADS 1998, str. 11): da je »izobraževanje odraslih razvojna nujnost tedanjega in prihodnjega časa«; da bo pripomoglo k temu, da se država »uvrsti med razvite države«; da s tem zadoščamo »zahtevi po nenehnem dopolnjevanju in poglobljanju znanja ter osvajanju novih znanstvenih spoznanj in njihovi ustvarjalni uporabi«; da postaja izobraževanje odraslih »nujna, enakovredna in enakopravna sestavina vzgojno-izobraževalnega sistema«; da se »z izobraževanjem odraslih ukvarjajo tisoči«; da je »za to področje značilno iskanje novega in boljšega«.

Leta 1986 je Jože Valentinčič za svoje zasluge na področju vzgoje in izobraževanja prejel najvišje državno priznanje (tedaj se je imenovalo Žagarjeva nagrada). Zaslužen.

Opravljal je številne in različne vloge na področju vzgoje in izobraževanja: učitelj v osnovni šoli; vzgojitelj v domu za srednješolce, profesor pedagogike ter ravnatelj na učiteljski šoli, šolski nadzornik, strokovni svetovalec na Zvezi delavskih univerz; pedagoški svetovalec in vodja Sektorja za izobraževanje odraslih na Zavodu SR za šolstvo, urednik in direktor učiteljskega glasila 'Prosvetni delavec' (današnji 'Šolski razgledi'), predavatelj za učitelje in starše, pisec strokovnih knjig.

Naj od navedenega izpostavim dve osrednji področji, kjer se je uveljavil kot andragog. Prvo: na Zvezi delavskih univerz (ZDU), ki je bila v 60-tih letih najmočnejše strokovno središče za izobraževanje odraslih, je deloval kot svetovalec za področje splošnega izobraževanja. Tu se je seznanil z najnovejšimi spoznanji o izobraževanju odraslih in andragogiki v svetu. V tesni vsebinski in organizacijski povezavi z ZDU je tu nastalo Andragoško društvo Slovenije (ADS), povezano v Zvezo andragoških društev Jugoslavije (to je pomembno, ker so tedaj v Jugoslaviji – v Beogradu in Zagrebu – delovala v svetu prepoznavna žarišča razvoja andragoške teorije in prakse. Drugo. Pridobljeno znanje in izkušnje je uspešno uveljavil na Zavodu SR Slovenije za šolstvo, kjer je dobil možnost, da kot vodja Sektorja (uradno 'Sektor za proučevanje in razvoj izobraževanja ob delu') razvije mrežo pedagoških svetovalcev za izobraževanje odraslih; delovali so v vseh organizacijskih enotah Zavoda. Vodil je tudi razvojni projekt 'Preobrazba izobraževanja odraslih v srednjih šolah'. Danes lahko zanesljivo rečemo, da šolstvo niti prej niti kasneje ni imelo močnejše in bolj kvalitetne strokovne službe in skupine za to področje izobraževanja odraslih.

Andragogiko in izobraževanje odraslih je izkusil tudi kot študent. Študij pedagogike in psihologije si je lahko 'privoščil' le ob delu; v skladu s trdnim prepričanjem, da se izobražujemo vse življenje, je na Filozofski fakulteti v Ljubljani dosegel tudi naziv 'magister pedagoških ved'.

Je eden prvih slovenskih piscev strokovnih del s področja andragogike. Naslovi njegovih del so: 'Metode izobraževanja odraslih' (1963), 'Delo z odraslimi' (1968), 'Osnove andragogike' (1973), 'Metodika izobraževanja voznikov motornih vozil' (1974), 'Metodika družbenopolitičnega usposabljanja članov delegacij in delegatov' (1979), 'Usmerjeno izobraževanje' (1980), 'Nenehno izobraževanje' (1982), 'Metodika obrambnega usposabljanja' (1982), 'Sodobno izobraževanje odraslih' (1983), 'Usposabljanje za delo' (1993). Njegovi uspešnici sta s po tremi ponatiji tudi: 'Kako pomagamo otroku pri učenju' (1965, 1967, 1970) ter 'Priprava in vodenje sestankov' (1970, 1974, 1978). Deli 'Sodelovanje s starši' (1981) in 'Demokratično vodenje skupine' (1987) dodatno osvetljujejo celovitost njegovega pisanja.

Jožetu Valentinčiču po pravici lahko priznamo laskavi naziv pionirja tako pri razvijanju izobraževanja odraslih kot tudi pri širjenju znanja, kako razvijati demokratične odnose v skupini in pri vodenju sestankov. Njegova sodelavka mag. Marija Velikonja je Jožeta Valentinčiča takole označila: »Delati v njegovi skupini je pomenilo učiti se in strokovno rasti, sodelovati in se povezovati, premišljati in iskati boljše rešitve, pisati in objavljati«. Bil je tudi priljubljen učitelj, mentor in svetovalec staršem pri vzgoji otrok.

Obogatil je obdobje, v katerem smo živeli skupaj z njim, in se trajno vpisal v zgodovino slovenskega izobraževanja, še posebej izobraževanja odraslih in razvoja vseživljenjskega učenja. Bralcu, ki se želi podrobneje seznaniti z delom in življenjsko potjo Jožeta Valentinčiča priporočam članek, ki smo ga objavili ob njegovi 80-letnici v Andragoških spoznanjih – 'Jože Valentinčič, starosta in pionir slovenskega izobraževanja odraslih', AS, 2006, 1, str. 66-70; članek objavljamo tudi na spletni strani ADS (andragosko-drustvo.si).

Dr. Zoran Jelenc (zoran.jelenc@guest.arnes.si).

ALENKA GOLOB (1964-2014)

V razponu enega meseca (december 2013 – januar 2014), smo se poslovili od dveh vidnih članov našega društva. Slovesu od mag. Jožeta Valentinčiča je sledilo še slovo od mag. Alenke Golob. Podlegla je nepričakovano, sredi svoje plodne življenjske poti, stara komaj 50 let, za posledicami hude, zelo hitro napredujoče bolezni. Bila je na študijskem dopustu, v zadnji fazi pred oddajo besedila za zagovor doktorske teze za pridobitev naziva doktor pedagoških znanosti na področju andragogike z naslovom 'Načrtovanje tranzicijskih procesov in izdelava tranzicijskih programov za osebe s posebnimi potrebami v kontekstu inkluzije in vseživljenjskega učenja'. S tem bi postala prva v Sloveniji, ki bi na tako visoki strokovni in akademski ravni povezala dve področji vzgoje in izobraževanja in pedagogike – andragogiko ter specialno in rehabilitacijsko pedagogiko, kjer je že prej dosegla magistrski naziv. Ljudi, ki bi tako povezali dve sicer dopolnjujoči se stroki v Sloveniji nimamo, in so izjemno redki tudi v svetu.

Alenka Golob je svojo poklicno pot začela leta 1984 v Centru za usposabljanje, delo in varstvo Dolfke Boštjančič, Draga pri Igu (CUDV). Tu je kmalu postala vodja doma za odrasle v Škofljici, potem kot vodja organizacijske enote 'Center za institucionalno varstvo odraslih oseb' v CUDV. Povezanost obeh strok in svoje delo na obeh področjih (specialni in rehabilitacijski pedagogiki in andragogiki) je obogatila še z aktivnim delovanjem na civilno družbenem področju – v prostovoljskih ali nevladnih organizacijah. Na specialno-pedagoškem področju je bila predsednica Društva specialnih in rehabilitacijskih pedagogov, na andragoškem pa predsednica Sekcije Andragoškega društva Slovenije za odrasle osebe s posebnimi potrebami. Pri delu jo je vodila možnost, da pripomore k ustrežnejšemu obravnavanju oseb s posebnimi potrebami, posebno odraslih, v naši družbi. V našem društvu je zasnovala in izpeljala projekte: andragog pri izvajanju učenja in izobraževanja odraslih s posebnimi potrebami; inkluzivno izvajanje izobraževalnih programov za odrasle s posebnimi potrebami; terminologija na področju specialne in rehabilitacijske pedagogike, za katere je organizirala tudi strokovne posvete in konference. Poleg izobraževalcev odraslih so se jih udeležili tudi številni specialni in rehabilitacijski pedagogi. S tem je odpirala možnosti za tesnejšo vsebinsko in organizacijsko povezavo strokovnjakov obeh strok, ki je obetala, da bo Andragoško društvo Slovenije postalo mesto za organizirano delovanje doslej premalo povezanih strokovnjakov obeh strok v korist odraslih oseb s posebnimi potrebami.

Alenko Golob je pri opisanem delovanju vodilo tudi kritično ocenjevanje zdajšnjih razmer in zavzemanje za spremembe in novosti; še posebej pa jo je spodbujalo to:

- da izobraževalne politika v Sloveniji ne namenja ustrezne pozornosti odraslim osebam s posebnimi potrebami; zanje praviloma ne predvideva posebnih sistemskih ukrepov in programov, ki bi omogočali in pospeševali njihovo specifično izobraževanje in učenje;
- da skrb za posebne populacije praviloma preneha po končanem šolanju otrok in mladine, potem pa se jih prepušča njihovim lastnim zmožnostim, možnostim, okoliščinam in iznajdljivosti; prevlada občutek, da se te osebe lahko same znajdejo in da lahko poskrbijo same za svoj razvoj – s tem tudi za učenje in izobraževanje – do konca življenja, ali pa se pričakuje, da bodo to breme prevzeli sorodniki;
- da ni ustreznih študijskih programov, ki bi študentom dajali znanje iz dveh področij vzgoje in izobraževanja – specialne in rehabilitacijske pedagogike in andragogike ter tako povezovali znanje obeh strok.

Alenka je razmišljala o tem, da bi bilo za postopno ureditev teh vprašanj potrebno zasnovati razvojni projekt, po temeljiti proučitvi njegovih ugotovitev pa bi predložili ustrezne sistemske rešitve in ukrepe. Poleg stroke, ki se imenuje 'specialna in rehabilitacijska pedagogika', bi morali zasnovati in imeti tudi stroko za obravnavanje odraslih – 'specialno in rehabilitacijsko andragogiko'. Zavzemala se je za to, da bi se družba v ta namen ustrezno organizirala, za to naj bi se skupaj zavzemali tako andragogi kot tudi specialni pedagogi. To so bila vizionska razmišljanja.

Vrzel, ki je v našem društvu nastala s smrtjo Alenke Golob, bomo težko zapolnili, vendar ji lahko obljubimo, da bomo njeno delo nadaljevali. S svojo zavzetostjo in pripravljenostjo za sodelovanje nam je lahko zgled, kako je mogoče delovati in vplivati tudi kot član nevladne organizacije.

Dr. Zoran Jelenc (zoran.jelenc@guest.arnes.si).

**Letnica rojstva ne pove, kdo si in česa si sposoben
Bruselj, 3. december 2013**

Na *Konferenci o pravicah starejših* v evropskem parlamentu (udeležile so se je Mirjam Bevc Peressutti, Nada Klučar in Nadja Agrež, študentke UTŽO Ljubljana), so dejali, da ima le malo držav urejene zakone, ki naj starejše ščitijo pred starostno diskriminacijo in diskriminacijo na trgu dela. Nespoštovanje pravic starejših danes dopušča marsikatera družba, kar vodi v revščino, izključevanje in diskriminacijo. Pozitiven primer je Švedska, ki je sprejela *Zakon proti starostni diskriminaciji in diskriminaciji na trgu dela*. Pojav dolgožive družbe svetovno skupnost zavezuje, da omogoča *pravico starejših do enakopravnega odločanja o družbenih vprašanjih*. Vlade, ki se ne zavedajo politične moči naraščajoče populacije starejših, tvegajo, da na volitvah izgubijo podporo znatnega deleža volivcev. Konferenco o pravicah starejših sta v so-organizaciji z Zvezo društev upokojencev Slovenije pripravila evropska poslanca *Ivo Vajgl in Tanja Fajon*. V razpravah so sodelovali predstavniki Zveze združenj borcev za vrednote NOB, Združenja Sever, Kluba MNZ, Društva upokojencev MORS, predstavniki MNZ, tri članice UTŽO, nekateri drugi evropski poslanci. (Vir: Mirjam Bevc Peressutti)

NOVICE U3 - 16 2013**PRIPRAVLJA SE SEJEM PROGRAMOV NEFORMALNEGA IZOBRAŽEVANJA
ZAVODA BOB**

Ko govorimo o izobraževanju, v zadnjem času vse bolj poudarjamo pomen neformalnih oblik izobraževanja.

V dobrih šestih letih obstoja Zavoda Bob smo se specializirali za delo v programih neformalnega izobraževanja z ranljivimi ciljnim skupinami mladih.

Za vse zainteresirane smo pripravili **dogodek, na katerem bomo predstavili:**

- **primere dobrih praks** neformalnega pridobivanja ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje in, morda še bolj ključno,
- **participativne projekte mladih** za povezovanje osebnega poslanstva s poklicno potjo.

KRAJ: Zavod BOB, Robbova 15, Ljubljana (za Gospodarskim razstaviščem)

ČAS: v sredo, 12. februarja 2014, od 15. do 19. ure.

Pripravite se na dinamično, interaktivno, reprezentativno, zanimivo,.. (prostor za pridevnike po vašem okusu)..., druženje z ustvarjalci in udeleženci programov:

Projektno učenje za mlajše odrasle

Javno veljaven program neformalnega izobraževanja za mlade od 15. do 25. leta, ki ne obiskujejo rednih šolskih programov.

Preobrat

Program neformalnega izobraževanja na področju dela v skupnosti in socialnega podjetništva s projektoma **Mladi hišni prijatelji** in **Srčna Kuhna**.

Mreža Mlada ulica

Program uličnega dela za reševanje problematike zbiranja mladih na javnih površinah.

Razstava znanja

Internetni portal, namenjen predstavitvam dosežkov sodelovanja v programih neformalnega izobraževanja mladinskih NVO.

Vse ali nič

Gledališče 'zatiranih' za družbene spremembe in opolnomočenje mladih za reševanje vsakodnevnih stisk.

In še...

Možnosti udeležbe v mednarodnih projektih v okviru programa Erasmus+ (mladinska izmenjava, Evropska prostovoljna služba).

Ekipe Zavoda Bob

VABILO ČLANOM

V februarju pripravljamo še en zanimiv dogodek za člane ADS. Ogledali si bomo našo osrednjo kulturno hišo Cankarjev dom. Zanimivo bo tako za stalne obiskovalce kot tudi za tiste, ki Cankarjevega doma ne poznajo najbolje.

Ogled bo voden, zbrali pa se bomo v zgornjem predverju CD (vhod iz Prešernove ceste), v četrtek, 20. februarja 2014 ob 17.00 uri.

Ida Srebotnik, predsednica ADS (drustvoio@gmail.com).

PREDSTAVITEV KNJIGE PROF. DR. ANE KRAJNC

Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje je izdalo najnovejše delo prof. dr. Ane Krajnc »**Spoznaj sebe in druge**«, s podnaslovom Človek kot družbeno bitje in medosebni odnosi.

V delu avtorica na poljuben način razmišlja o potrebi sodobnega človeka po socialni pripadnosti in skupnosti. Kot pravi v uvodni besedi, jo je k temu navedlo dolgoletno opazovanje razvoja dogodkov v naši družbi in obravnavanje človeka kot družbenega bitja. Zanimal jo je celosten

pogled na človeka, k čemur je pripomogel poglobljen študij razvojne in empirične psihologije, predvsem pa navdušenje nad spoznanji in odkritji transakcijske analize Erica Berna.

Prof. dr. Ana Krajnc na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani že 12. leto vodi študijske krožke o medosebnih odnosih in v uvodu se je zato zahvalila tudi svojim študentom in študentkam, ki so jo, kot zapiše, spodbujali pri pisanju, od njih se je tudi veliko naučila.

Prof. dr. Ana Krajnc bo svoje delo »Spoznaj sebe in druge« v pogovoru, ki ga bo vodila dr. Dušana Findeisen, predstavila članom ADS v sredo, **26. februarja 2014** ob 18.00 uri v prostorih Univerze za tretje življenjsko obdobje, na Poljanski 6 v Ljubljani. Vljudno vabljeni!

Ida Srebotnik, predsednica ADS (drustvoio@gmail.com).

ZAKLJUČNA KONFERENCA: IZOBRAŽEVALEC ODRASLIH IN NJEGOVE RAZNO-LIKE VLOGE

Ob zaključku ESS projekta »*Izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev v izobraževanju odraslih od 2011 do 2014*« Andragoški center Slovenije organizira zaključno konferenco z naslovom »**Izobraževalec odraslih in njegove raznolike vloge**«.

Konferenca bo potekala **4. marca 2014 v Austria Trend Hotelu Ljubljana**.

Predstavili bomo dosežene rezultate v projektu, govorili o vlogah izobraževalcev odraslih v družbi in potrebah po njihovem kompetenčno zasnovanem spopolnjevanju. V dopoldanskem delu konference bodo predstavljene prioritete usposabljanja in spopolnjevanja strokovnih delavcev na področju izobraževanja odraslih ter izzivi usposabljanja in spopolnjevanja izobraževalcev odraslih v prihodnje.

Sledili bodo prispevki o kompetenčni osnovi usposabljanja vodij, mentorjev in svetovalcev v izobraževanju odraslih, ki bodo predstavljeni skozi voden pogovor in osebne zgodbe sodelujočih.

Program in informacije o konferenci najdete na spletnem naslovu: pro.acs.si/izo2014/.

Vaše prijave zbiramo preko e-prijavnice, ki jo najdete na spletnem naslovu: pro.acs.si/izo2014/e-prijavnica.

Vida Dimovska, Središče za kakovost in izobraževanje, ADS (vida.dimovska@acs.si).